Resultaten van de raadpleging over het warmteprogramma van de gemeente Heiloo

POPULYTICS
What would you do?

Colofon

Dit onderzoek is uitgevoerd door Populytics, een spin-off van de TU Delft, in opdracht van de BUCH gemeenten

Auteurs

Wendel Scholma (wendel@populytics.nl)
Martijn de Vries
Vera Schuurman
Niek Mouter

Datum

19 februari 2025

Status

Definitief

Contact

Populytics b.v.
Frambozenweg 139
2321 KA Leiden
info@populytics.nl

Afbeelding via Wikimedia Commons

Inhoudsopgave

Hoofdresultaten Heiloo..... 4

- Achtergrond
- Deel 1. Wie deden er mee?
- Deel 2a. Hoe staan deelnemers er voor?
- Deel 2b. Welke stappen zijn deelnemers van plan om te zetten de komende vijf jaar?
- Deel 2c. Wat vinden deelnemers belangrijk bij het verduurzamen van hun woning?
- Deel 3a. Wat verwachten deelnemers bij de overgang naar wonen zonder aardgas?
- Deel 3b. Waarom kiezen deelnemers wel of niet voor maatregelen?
- Deel 4. Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren?

Hoofdresultaten BUCH..... 13

- Vergelijking tussen de vier gemeenten
- Resultaten VvE
- Resultaten huurders

Hoofdresultaten Heiloo

Achtergrond

Aanleiding
De gemeente Heiloo werkt aan een nieuw warmteprogramma. Dit programma beschrijft het plan voor de warmtetransitie: de overstap van het gebruik van aardgas naar duurzame energie. Bij het opstellen van dit plan wil de gemeente goed rekening houden met de voorkeuren, waarden en zorgen van inwoners en ondernemers. Daarom is een raadpleging uitgevoerd om van een brede groep inwoners uit de gemeente op te halen wat zij belangrijk vinden bij de overstap van aardgas naar duurzame energie.

De raadpleging bestond uit vier delen:
- **Deel 1**: Vragen over de sociaal-demografische achtergrond van deelnemers.
- **Deel 2**: Vragen over hoe deelnemers ervoor staan met het verduurzamen van hun woning. Over wat deelnemers van plan zijn om te gaan doen. En over wat ze hierbij belangrijk vinden.
- **Deel 3**: Een keuze-onderdeel waarin deelnemers advies geven over hoe de gemeente tijd en geld kan inzetten om woningeigenaren te ondersteunen bij het verduurzamen van hun woning.
- **Deel 4**: Vragen over hoe deelnemers de raadpleging hebben ervaren.

Op de volgende slides bespreken we de belangrijkste resultaten, per deel. Inwoners van de vier gemeenten die onderdeel zijn van de BUCH - Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo – kregen dezelfde raadpleging. Voor elke gemeente is een apart rapport opgesteld waarin de resultaten voor elke gemeente worden gepresenteerd. Sommige analyses zijn BUCH-breed gedaan. Rechtsboven op elke slide is met een symbooltje aangegeven of de resultaten voor Heiloo gelden of voor de hele BUCH.

1

Wie deden er mee?

2

a) Hoe staan deelnemers ervoor met het verduurzamen van hun woning?
b) Wat zijn deelnemers van plan?
c) Wat vinden deelnemers belangrijk?

3

a) Wat verwachten deelnemers van de gemeente?
b) En wat zijn de motivaties?

4

Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren?

Deel 1 – Wie deden er mee?

Heiloo

- **273** inwoners uit Heiloo deden mee.
  - **Brief**: Daarvan deden **175** mensen mee via een uitnodiging per brief. Hiervoor zijn 1.000 brieven gestuurd, evenredig verspreid over de buurten.
  - **Open**: Ook kon iedereen die wilde meedoen in de periode van 19 november tot en met 3 december 2024. Er hebben **98** mensen via deze open link meegedaan.

- Uit elke buurt hebben mensen meegedaan. De verdeling van deelnemers over de verschillende buurten is redelijk gelijk aan de daadwerkelijke bevolkingsverdeling.

- De meerderheid van de deelnemers woont in een koopwoning (93%). Dat komt doordat de meeste briefuitnodigingen om deel te nemen zijn verstuurd naar woningeigenaren. Een klein percentage van deze woningeigenaren (6%) maakt onderdeel uit van een VvE.

- Een non-responsonderzoek, waarbij we mensen die niet hebben deelgenomen enkele vragen hebben voorgelegd, en een vergelijking van de deelnemerskenmerken met populatiegegevens van het CBS laten zien dat de deelnemers aan het onderzoek geen volledig representatieve afspiegeling vormen van de bevolking. Om ervoor te zorgen dat de resultaten van het inhoudelijke keuze-onderdeel representatief zijn voor de inwoners van de gemeente, is de data gewogen op basis van de kenmerken: leeftijd, opleiding, gender en klimaatzorgen.
- Let op: de overige resultaten, zoals het percentage mensen dat actie heeft ondernomen voor verduurzaming, zijn uitsluitend gebaseerd op de deelnemers aan de raadpleging. Deze cijfers kunnen niet zonder meer worden gegeneraliseerd naar de gehele bevolking of alle woningeigenaren.

* Totalen tellen niet altijd op tot 100%. Het resterende aandeel betreft deelnemers die ‘Weet ik niet / Zeg ik liever niet’ hebben aangevinkt.

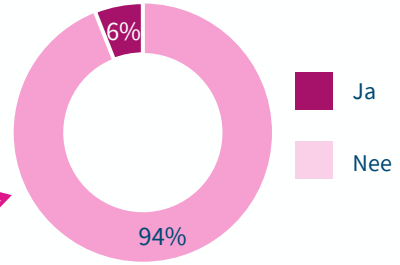
Tabel 1: Deelnemersaantallen en percentages

Buurten	Populatie	Deelnemers
Blockhovepark	795 (3%)	8 (3%)
Heiloo Noord-West	3.380 (13%)	45 (16%)
Heiloo Zuid-West	2.235 (9%)	26 (10%)
Heiloo-Midden	4.785 (18%)	31 (11%)
Heiloo-Oost	20 (0%)	8 (3%)
Heiloo-West	4.080 (16%)	53 (19%)
Stationsomgeving	6.665 (26%)	58 (21%)
Ypestein	4.150 (16%)	37 (14%)
Totaal	**26.110**	**273**

Figuur 1: Wat is voor u van toepassing?*

Figuur 2: Zit u in een VvE?*

Deel 2a – Hoe staan deelnemers er voor?

De meeste deelnemers hebben al stappen genomen richting een duurzamere woning

77% van de deelnemers heeft dakisolatie, **67%** muurisolatie. **74%** heeft zonnepanelen. **63%** kookt elektrisch en niet op gas. **65%** heeft vloerisolatie en **18%** van de deelnemers heeft een warmtepomp.

- Een groot aantal deelnemers aan de enquête heeft de laatste vijf jaar stappen gezet om de woning te verduurzamen. Slechts **15%** heeft dit niet gedaan.
  - **59%** heeft zonnepanelen genomen.
  - **32%** is overgestapt op elektrisch koken.
  - **18%** van de deelnemers heeft de afgelopen 5 jaar een elektrische of hybride warmtepomp genomen.
  - Er is ook veel geïnvesteerd in isolatie.

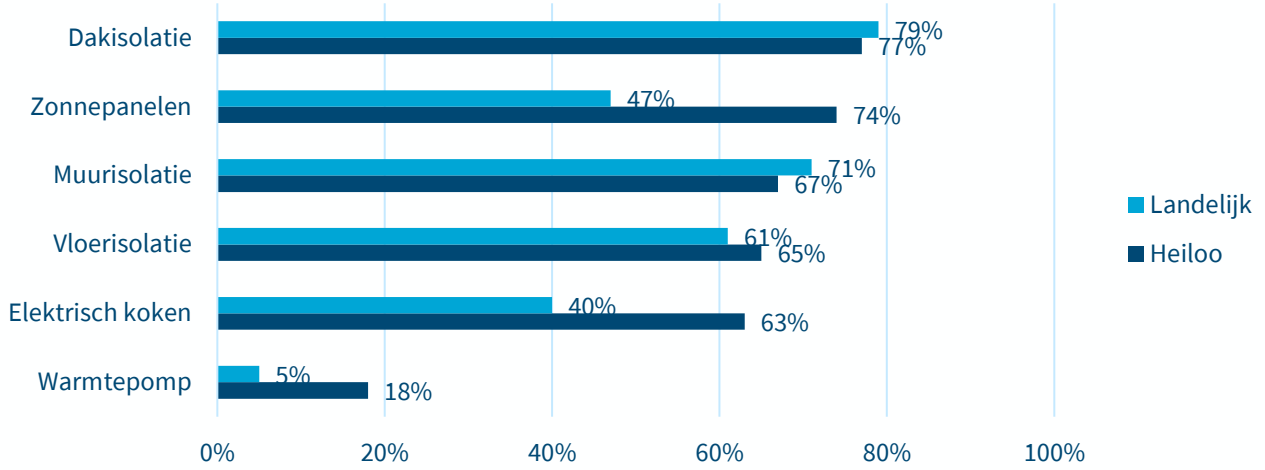
De gegevens komen deels overeen met nationale cijfers*

- Dakisolatie: 79% van de woningen heeft (gedeeltelijk) dakisolatie.
- Muurisolatie: 71% beschikt over gevel- of spouwmuurisolatie.
- Vloerisolatie: 61% is voorzien van vloerisolatie.
- Elektrisch koken: 40% van de huishoudens kookt elektrisch.
- Warmtepomp: 5% van de huishoudens had in 2020 een warmtepomp. Dit percentage ligt ondertussen hoger.
- Zonnepanelen:
  - Castricum: 47% van de woningen heeft zonnepanelen.
  - Bergen: 41% van de woningen heeft zonnepanelen.
  - Heiloo: 49% van de woningen heeft zonnepanelen.
  - Uitgeest: 52% van de woningen heeft zonnepanelen.

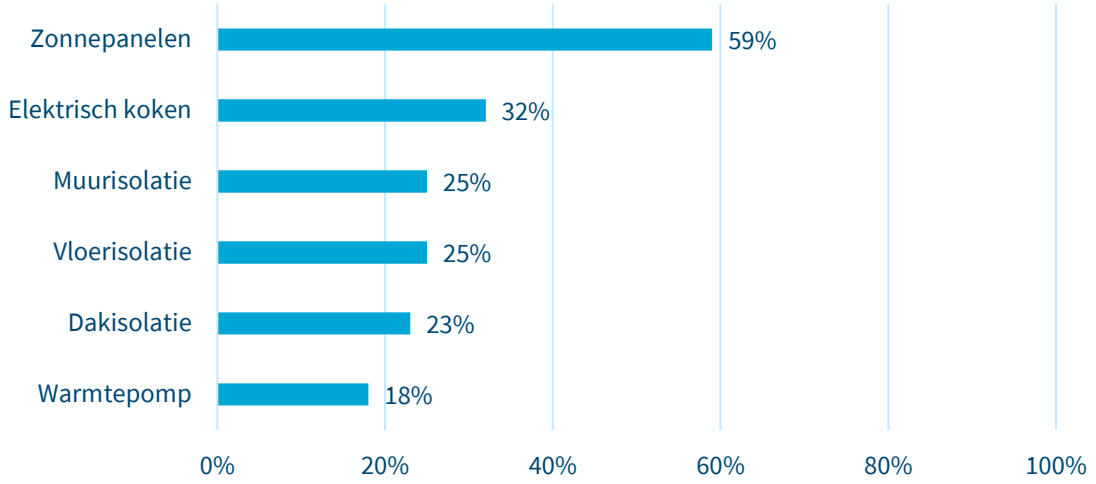
***Bronnen**: CBS, 2020; CBS, 2023; en Independer, 2024

Heiloo

Figuur 3: Percentage koopwoningen met isolatie, zonnepanelen, elektrisch koken en warmtepomp

Figuur 4: Welke stappen hebben woningeigenaren de afgelopen 5 jaar gezet?

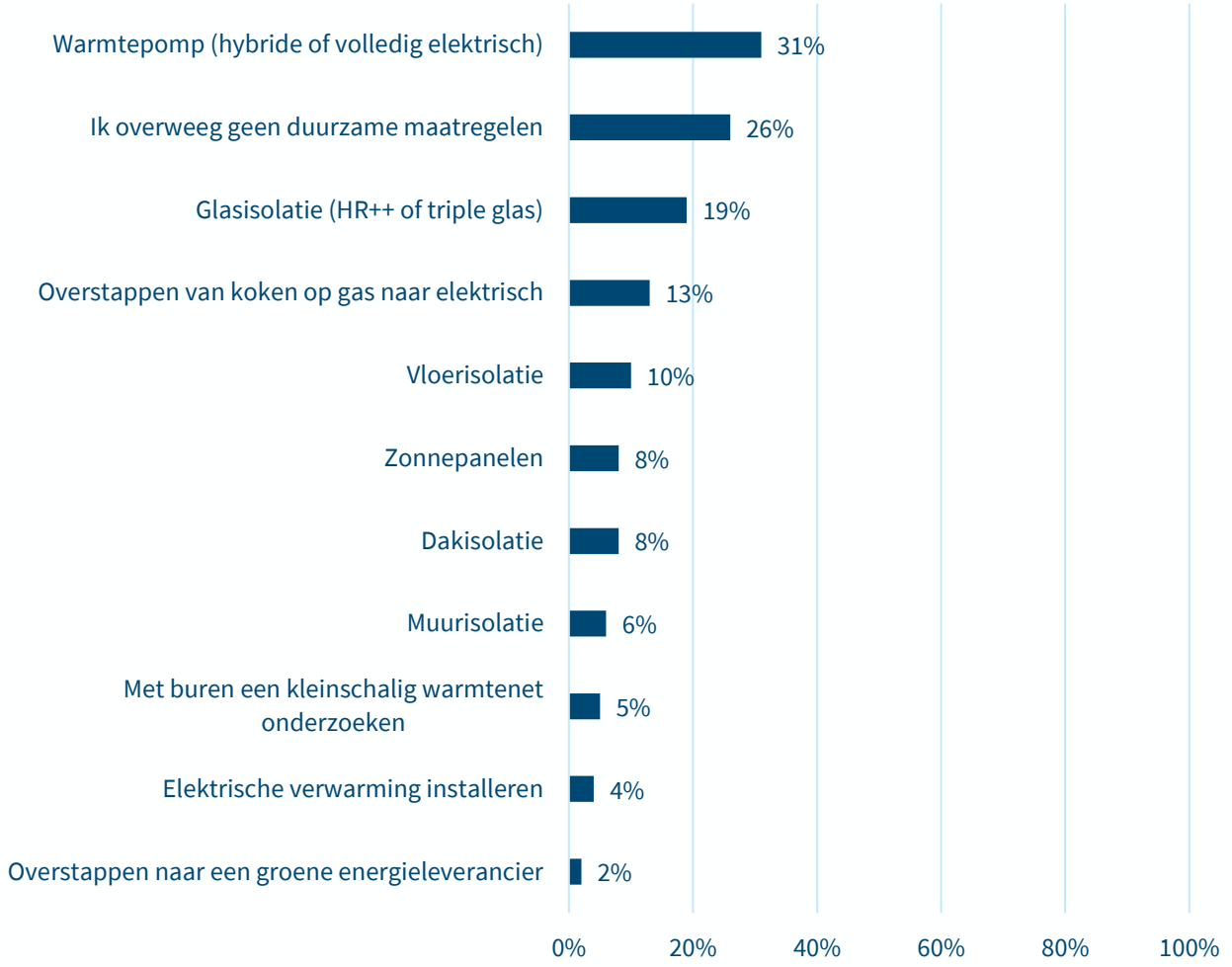
Deel 2b – Welke stappen zijn deelnemers van plan om te zetten de komende vijf jaar?

Heiloo

Inwoners hebben uiteenlopende plannen voor toekomstige stappen

- **Geen extra stappen**: **26%** van de deelnemers overweegt geen (extra) verduurzamingsstappen. Dit zijn deels deelnemers die al (veel) stappen hebben ondernomen. Maar er is ook een groep deelnemers die geen stappen overweegt en aangeeft de afgelopen 5 jaar geen stappen te hebben ondernomen. Deze groep (ongeveer 10% van de deelnemers die deze vragen hebben ingevuld) lijkt niet of nauwelijks geïnteresseerd in het verduurzamen van de woning.
- **Warmtepomp**: **31%** van de deelnemers die nog geen warmtepomp heeft (82% heeft dit nog niet), overweegt er een te nemen. Deelnemers die dit niet overwegen geven vaak aan dat er technische beperkingen zijn aan hun woning om dit te doen, of dat de kosten te hoog zijn. Ook zien we vaker genoemd worden dat de kosten te hoog zijn, men vanwege de (hogere) leeftijd hier niet in wil investeren of onzeker is over de techniek.
- **Elektrisch koken**: **13%** wil de komende 5 jaar overstappen naar elektrisch koken. **63%** kookt al elektrisch. Dus 24% overweegt niet om de komende vijf jaar elektrisch te gaan koken.
- **Zonnepanelen**: **26%** van de deelnemers heeft momenteel geen zonnepanelen. We zien dat **8%** van hen overweegt om zonnepanelen te nemen de komende 5 jaar.

Figuur 5: Percentage deelnemers met een koopwoning dat een specifieke stap wil zetten de komende 5 jaar

Deel 2c – Wat vinden deelnemers belangrijk bij het verduurzamen van hun woning?

Heiloo

Deelnemers kregen twee rangschikkingsvragen. Bij de eerste vraag werd gevraagd om zes dingen die een rol kunnen spelen bij het verduurzamen van een woning te rangschikken van meest belangrijk (1) naar minst belangrijk (6). Bij de tweede vraag moesten ze vijf dingen die een rol kunnen spelen bij het kiezen van duurzame maatregelen rangschikken van meest belangrijk (1) naar minst belangrijk (5).

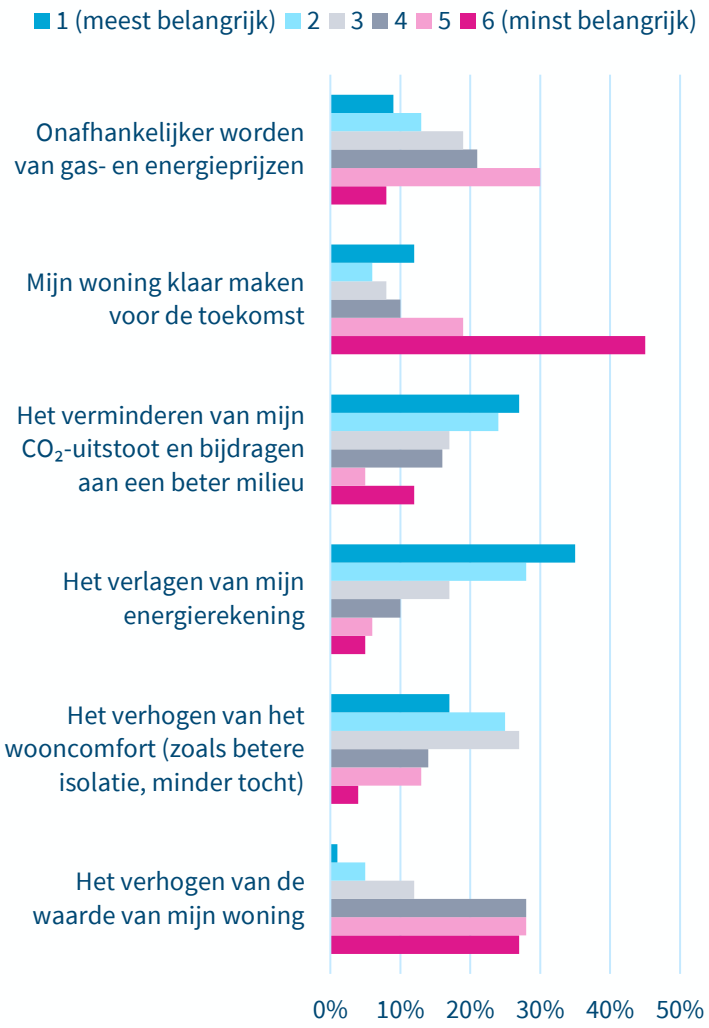
Belangrijk bij het verduurzamen van de woning:

- Het verlagen van de energierekening wordt veruit het vaakst als belangrijkste reden gekozen voor het verduurzamen van de woning. 35% van de deelnemers vindt het verlagen van de energierekening het meest belangrijk.
- De woning klaar maken voor de toekomst is voor bijna niemand een belangrijke reden.
- Het verminderen van CO_2-uitstoot en het verhogen van wooncomfort is voor een groot aantal deelnemers een belangrijke reden om na te denken over verduurzaming van de woning.

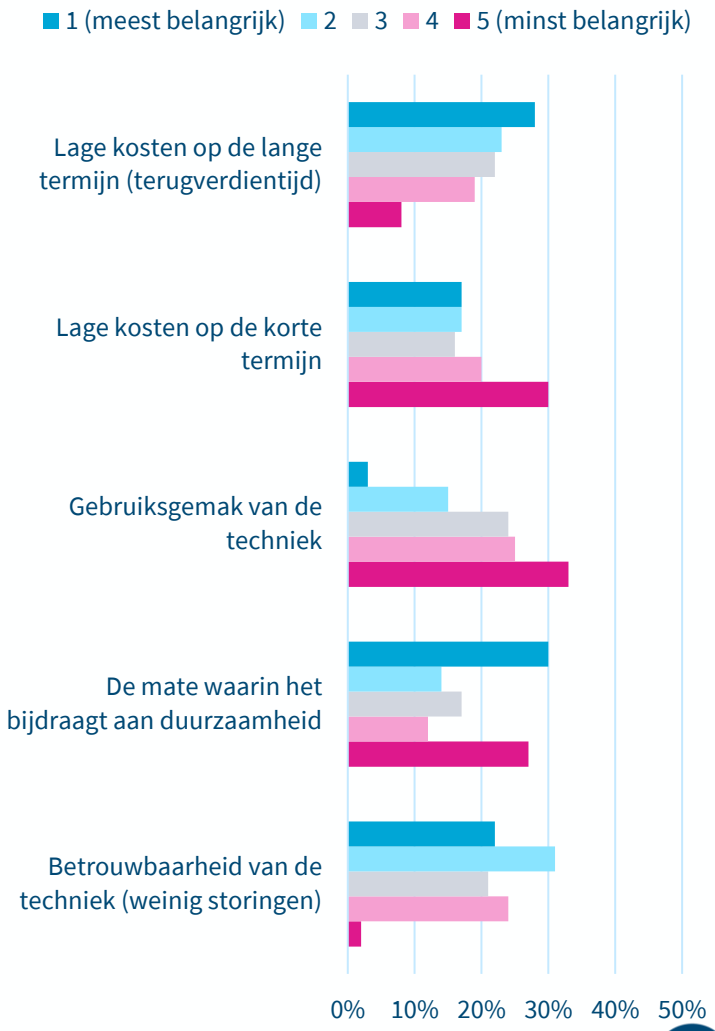
Belangrijk bij het kiezen van maatregelen:

- Wanneer het op een keuze tussen concrete maatregelen aankomt, dan vinden mensen de betrouwbaarheid van de techniek zeer belangrijk.
- Lage kosten op lange termijn zijn belangrijker dan de korte termijnkosten.
- Een groep deelnemers kijkt sterk naar duurzaamheid bij de keuze tussen maatregelen. Een andere groep juist niet.

Figuur 6: Wat is voor u het belangrijkste bij het verduurzamen van uw woning?

Figuur 7: Wat is voor u het belangrijkste bij het kiezen van duurzame maatregelen?

Deel 3a – Wat verwachten deelnemers bij de overgang naar wonen zonder aardgas?

Heiloo

Figuur 8 hiernaast laat zien hoeveel de gemiddelde deelnemer inzet op de acht maatregelen die de gemeente kan nemen bij het verduurzamen van woningen. Niet alles kon gekozen worden, omdat de tijd en het geld van de gemeente beperkt zijn.

- **De prioritering is breed gedragen:** De prioritering van de maatregelen is nagenoeg gelijk bij deelnemers uit de verschillende buurten, van verschillende leeftijden en met verschillende financiële situaties. Dus de prioritering van de meest gekozen opties en minst gekozen komt sterk overeen. Dit geeft aan dat de prioritering breed gedragen is. Ook deelnemers die zich minder zorgen maken over klimaatverandering prioriteren dezelfde drie maatregelen het hoogst.
- **De gemiddelde deelnemer zet het sterkst in op het betrekken van woningeigenaren bij plannen:** Deze optie krijgt gemiddeld 47% inzet. Voor alle groepen deelnemers krijgt deze optie de hoogste prioriteit.
- **Ook veel deelnemers hebben behoefte aan financiële ondersteuning:** ‘Gratis energiescans met verduurzamingsstappen’ en ‘financiële ondersteuning voor woningeigenaren met moeite om duurzaamheidsmaatregelen te betalen’ krijgen respectievelijk gemiddeld 35% en 38% inzet. Daarnaast waarderen deelnemers collectieve inkoopacties: gemiddelde inzet 33%.
- **Lagere prioriteit voor informatie en advies:** Andere opties zoals ‘actief helpen bij het vergelijken van offertes’ en ‘algemeen advies geven over verduurzamen’ scoren duidelijk lager, met respectievelijk 14% en 26% gemiddelde inzet.

Bandbreedte: De deelnemers vormen geen representatieve steekproef van de gemeente. Daarom is de data herwogen op leeftijd, opleiding, gender en klimaat-zorgen, gebaseerd op de hele bevolking. Dit levert een bandbreedte op waarbinnen de keuzes waarschijnlijk zouden vallen bij een representatieve steekproef. Zo zijn bijvoorbeeld de keuzes van jongeren zwaarder meegewogen vanwege hun ondervertegenwoordiging. De prioritering blijft gelijk, omdat de bandbreedtes niet overlappen.

Figuur 8: Wat moet de gemeente voor woningeigenaren doen bij de overgang naar wonen zonder aardgas?

Deel 3b – Waarom kiezen deelnemers wel of niet voor maatregelen?

Heiloo

Nadat deelnemers hun keuzes hadden gemaakt, konden ze deze toelichten. Deze toelichtingen zijn geanalyseerd om te achterhalen wat de achterliggende motivaties waren om wel of niet op maatregelen in te zetten.

Deelnemers zetten in op het betrekken van woningeigenaren bij plannen omdat dit draagvlak kan creëren. Ze zien het betrekken van woningeigenaren als een manier om de kans op succes te vergroten. Transparante informatievoorziening en goede communicatie worden daarbij als cruciaal genoemd.

Deelnemers zetten in op financiële ondersteuning omdat de kosten een drempel zijn om stappen te zetten. Diverse deelnemers geven aan dat de grote investeringen een drempel zijn en niet voor iedereen een mogelijkheid. Deelnemers die inzetten op collectieve inkoopacties noemen ook dat dit financieel een gunstige optie is.

Deelnemers zetten niet in op informatie en advies omdat ze dit niet altijd zien als taak van de overheid. Voor wat betreft het algemeen advies wordt ook vaak genoemd dat er al voldoende informatie beschikbaar is.

Redenen om in te zetten op het betrekken van woningeigenaren bij plannen

“Als er wijkplannen komen zal het ingrijpend zijn en is draagvlak belangrijk”

Redenen om in te zetten op de financieel ondersteunende opties

“Een gratis energiescan zal m.i. de huiseigenaar op eenvoudige wijze laten zien waar de verbeterpunten in zijn woning het grootst zijn. Hierop zal dan actiever gereageerd worden, zeker als hiermee het woongenot voor de bewoners wordt verhoogd.”

"Het moet niet alleen haalbaar zijn voor de “rijken””

“Ook hier: gemeenschapszin en lagere instapkosten - grotere kans op meedoen en verduurzamen zonder grote persoonlijke investeringen die pas laat terug worden verdiend.”

Redenen om niet in te zetten op informatie en advies

“Algemeen advies is al overal te vinden.”

“Dat lijkt mij niet zo moeilijk en kunnen de meeste mensen zelf, hoop ik”

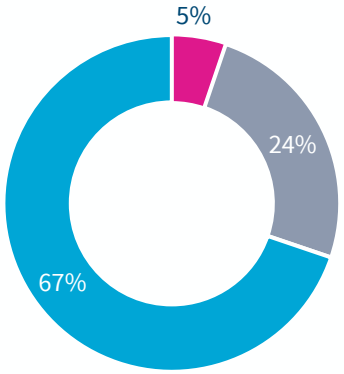
Deel 4 – Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren?

De grafieken hiernaast laten zien hoeveel deelnemers het (helemaal) eens en (helemaal) oneens waren met verschillende stellingen over het onderzoek.

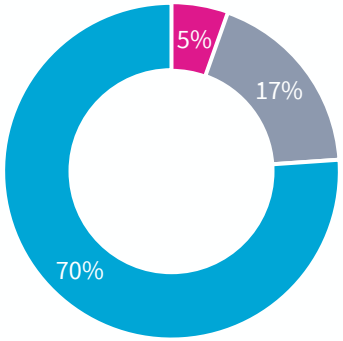
De belangrijkste resultaten:

- Deelnemers zijn positief over het onderzoek: 94% van de deelnemers geeft een voldoende. Het gemiddelde rapportcijfer is een 7,1. Dit is gemiddeld in vergelijking met andere onderzoeken.
- Een meerderheid van de deelnemers (67%) geeft aan hun mening kwijt te kunnen in dit onderzoek. 5% van de deelnemers kon dat niet. Dit is vergelijkbaar met eerdere, vergelijkbare PWE's.
- De meeste deelnemers (70%) geven aan er vertrouwen in te hebben dat het onderzoek eerlijk is. 5% van de deelnemers vertrouwt hier niet op.
- Een grote meerderheid (72%) geeft aan dit een belangrijk onderwerp te vinden om hun mening over te geven. 3% vond dat niet. Dit is vergelijkbaar met andere PWE's.
- Een klein deel van de deelnemers (4%) geeft aan het onderzoek moeilijk te begrijpen te vinden. 71% van de deelnemers vond het onderzoek niet moeilijk te begrijpen. Deze resultaten zijn vergelijkbaar met die van andere PWE's.

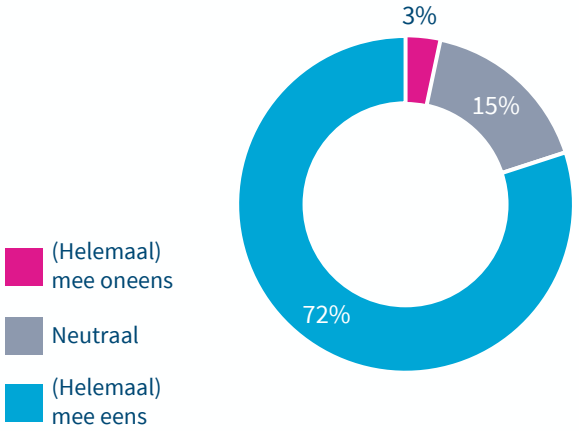
Figuur 9. Ik kon mijn mening kwijt in dit onderzoek

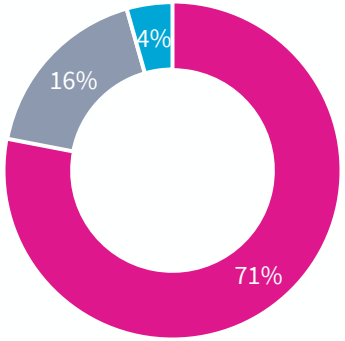
Figuur 10. Ik vertrouw erop dat dit onderzoek eerlijk is

Figuur 11. Ik vond het een belangrijk onderwerp om mijn mening over te geven

Figuur 12. Ik vond het onderzoek moeilijk te begrijpen

Hoofdresultaten BUCH-breed

Vergelijking tussen de vier gemeenten

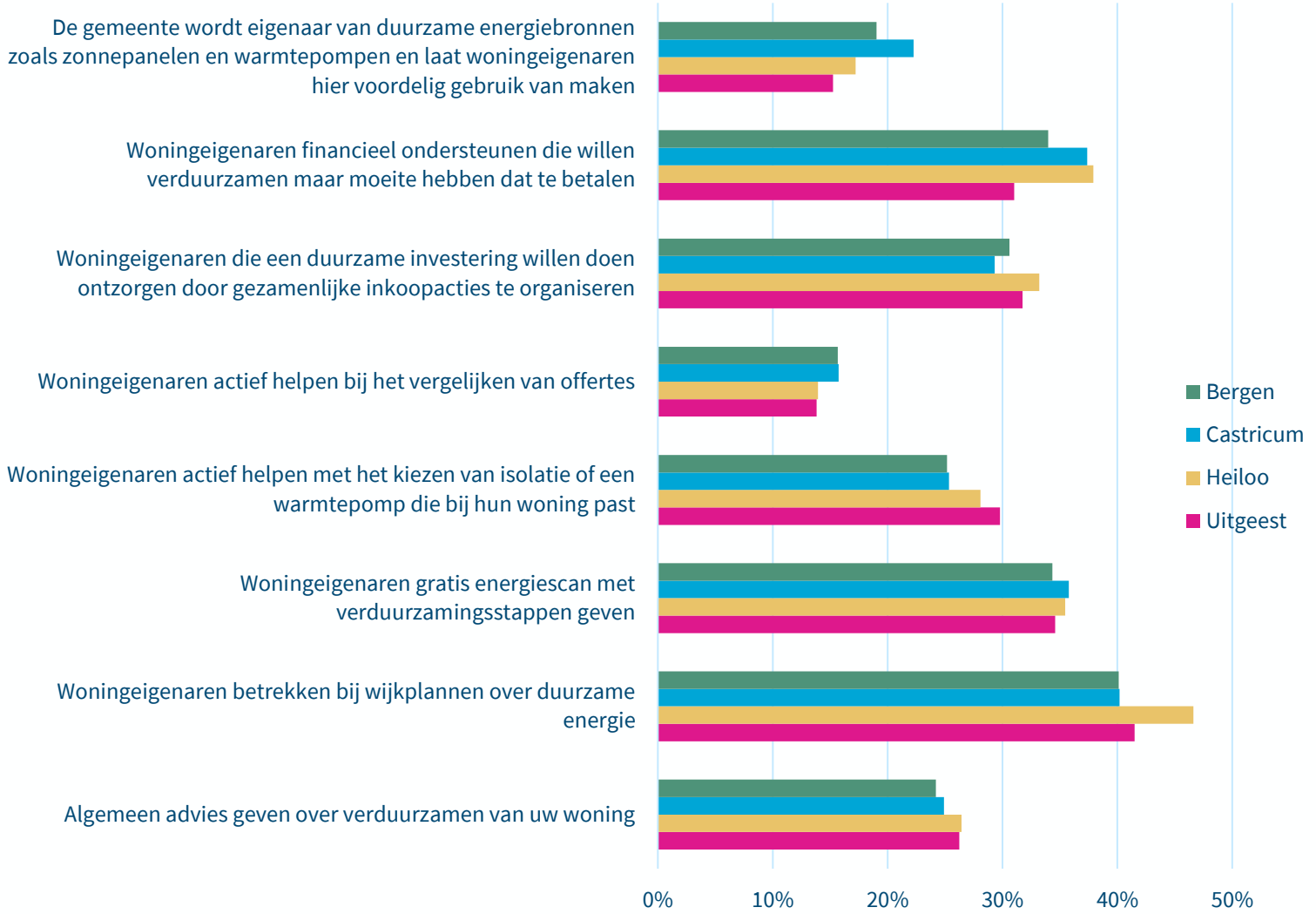
BUCH-breed

Figuur 13 hiernaast laat de gemiddelde keuzes van deelnemers voor elke gemeente zien. Inwoners van de vier gemeenten die onderdeel zijn van de BUCH - Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo – kregen dezelfde raadpleging. In totaal deden 1.098 mensen mee.

De belangrijkste overkoepelende uitkomsten:

- Het is duidelijk dat deelnemers in de vier gemeenten grotendeels gelijk inzetten op maatregelen die de gemeenten kunnen treffen.
- In alle gemeenten wordt het meest ingezet op het betrekken van inwoners bij wijkplannen voor duurzame energie en wordt ook relatief veel ingezet op gratis energiescans en financiële ondersteuning. En in alle gemeenten wordt maar weinig ingezet op het helpen met het vergelijken van offertes.
- Deze gelijke prioritering wijst erop dat een BUCH-brede warmteaanpak tot de mogelijkheden kan behoren.

Figuur 13: Uitsplitsing naar gemeente

Resultaten VvE

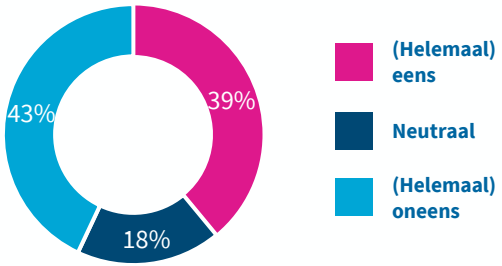
BUCH-breed

BUCH-breed hebben 66 deelnemers meegedaan die in een VvE zitten. Deelnemers die in een VvE zitten maken gemiddeld dezelfde keuzes in de keuzetaak als woningeigenaren die niet in een VvE zitten. Aan deze mensen werd ook gevraagd of ze in de VvE hulp nodig hebben bij verduurzamen en waar men eventueel tegenaan loopt in de VvE.

Hulp nodig?

Van de deelnemers die in een VvE zitten geeft 39% aan wél en 43% geen hulp nodig te hebben bij het nemen van beslissingen over het verduurzamen van hun gebouw.

Figuur 14. Hebt u als VvE hulp nodig bij het nemen van beslissingen over het verduurzamen van uw gebouw? (n=51)

Waar loopt men tegenaan?

32 mensen hebben geantwoord op de vraag 'Waar loopt u tegenaan in het samen beslissingen nemen voor het verduurzamen van uw gebouw/VvE?' Ze noemen onder andere:

- (Verschil in) financiële draagkracht
- Investeringsbereidheid van ouderen
- Technische Uitdagingen
- Besluitvormingsproblemen
- Kennisgebrek

Hiernaast staan enkele quotes van deelnemers.

'De verschillende financiële posities van de leden en (vooral) de hoge leeftijd van veel eigenaren'

'De onwil van met name oudere bewoners. Die zien het probleem niet en zien alleen maar een dure investering die zij niet zelf kunnen terugverdienen'

'Als VVE hebben we al zonnepanelen, we zouden samen beter isolerend glas kunnen gebruiken, omdat dat onder de VVE valt is dat moeilijk te realiseren omdat niet iedereen wil investeren'

'Veel meningen en focus op korte termijn uitgaven'

'Hoe hoog zijn de kosten per maand en hoe verdeel je deze eerlijk onder de huidige en toekomstige bewoners'

Resultaten huurders

BUCH-breed

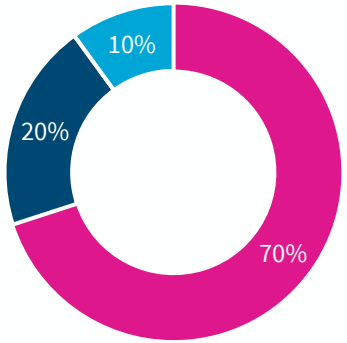
In totaal hebben voor de hele BUCH 77 huurders meegedaan aan het onderzoek. 66 van hen huren via een woningcoöperatie en 11 via een particuliere verhuurder. 23 van hen vulden de keuzetaak in. Deze groep huurders is te klein is om conclusies te trekken over een bredere groep huurders in de gemeenten dan alleen de huurders die hebben meegedaan aan het onderzoek. De huurders die wel hebben meegedacht in de keuzetaak lijken iets meer interesse te hebben in de optie ‘algemeen advies geven’.

Extra vragen voor huurders

Huurders kregen een paar extra vragen over of ze prettig wonen en of ze vinden dat hun verhuurder voldoende doet aan het verduurzamen van de woning.

- De meerderheid van de huurders geeft aan prettig te wonen.
- 27% van de huurders geeft aan dat ze vinden dat de verhuurder niet voldoende doet aan het verduurzamen van de woning.

Figuur 15. Mijn huurhuis is prettig om in te wonen

Figuur 16. Mijn verhuurder doet voldoende aan de verduurzaming van mijn woning

